

felekezeteknek és az orth. egyháznak kiküldötteit. Mint hivek együtt járjuk a megpróbáltatások nehéz útjait a háború által eldurvított erkölcs uralmának helyreállításáért s engedjék meg, hogy e pillanatban is Dávid Ferencünk ama mondására emlékezzem, hogy a „zsidók 40 esztendő s bújdosás után értek be az Igéret földjére s Krisztus a szentlelket vigasztalásunkra 50 nap mulva küldötte el tanítványaihoz“ s a sárospataki ref. teológiai akadémia azon kijelentésére utaljak, mely szerint „Genf kálvinistái midőn 1903-ban emlékoszlopot emeltek a szerencsétlen viszonyok között gyászos halállal kimult Servét Mihálynak, mint a magosra csapkodó valási szenvedélyek áldozatának, akkor az ellentéteket, a válaszfalakat döntögették nemes kezdeményezéssel és bölcs jövőbe látással, a testvéries szeretet érvényesülésének utaiból“. És szívem meleg szeretetével üdvözölöm a közlő és távolból összesereglett hiveinket, Dávid Ferencnek utódait, kik oly sok vizsály után is, megfogya bár, de törve nem, hivek maradtak a Dávid Ferenc egyházához, annak hitéhez s ne feledjük soha egy pillanatra sem Jakab Elek megállapítását, hogy: „történelmünkben aranylap a Dávid Ferenc élete, mely ragyog, mint a briliáns; gyújt, mint a tűz; és erősít, mint a szentlélek“.

**Piringer Ottó szászvárosi ág. hitv. evang. esperes
üdvözlő beszéde.**

*Méltóságos és Főtisztelendő Egyházi Főtanács!
Nagytekintetű Ünnepi Közönség!*

Főtisztelendő Teutsch Frigyes püspök úr, a Nagytekintetű Konzisztorium és a romániai lutheránus egyház nevében köszönöm szíves meghívásukat a magasztos emlékünnepeyre és szívből jövő szerencse kívánatomat és Istennek áldását tolmácsolom a Dávid Ferencre való megemlékezés alkalmából. A XVI-ik század viharos ideje vonul el lelki szemeink előtt, amely zajos a hitvitáktól, zsinatoktól és országgyűlésektől. Mi megtudjuk érteni atyáink buzgalmát és szívósságát, amellyel hitüket Dávid Ferencsel szemben is védelmezték, aki közülük nőtt ki. Ők, mint a reformáció ifjú művének lelkes harcosai azt hitték, hogy nekik ezt a művet az összeomlástól kell megvédelmeznüök. Ők koruknak szellemében cselekedtek. Mi azonban visszatekintve annak a kornak sok küzdelemmel telt éveire és az akkori nagy történelmi idők szellemére,

ma már megtudjuk érteni a reformáció egyes fázisainak összefüggését, amelyet ők a harc hevében nem tudtak áttekinteni. Abban az időben épült ki Erdély földjén a három protestáns egyház alappillérje. Akkor különült el a reformáció hatása alatt létesült egyházak ama külön hatásköre, amelyekben ezek ma is a maguk építő munkáját teljesítik. Akkor küzdötték ki a mi elődeink azt, amire mi, erdélyiek ma is mind büszkék vagyunk: a hit és lelkiismeret szabadságát. Akkor küzdötték ki az erős harc hevében azt, ami hazafias dalunkban is kifejezésre jutott: „Erdély a türelem hazája, minden hitfelekezetnek biztos végvára“. A szabadságért való ebben a magasztos küzdelemben Dávid Ferenc első helyen állott és ő ennek a küzdelemnek lett tragikus áldozatává.

Mi ma szivből azt kívánjuk, hogy az unitárius testvéregyháznak ne legyen soha hiánya abban, hogy bizó lélekkel keresse az Istent és ne legyen hiánya soha olyan prédikátorokban sem, akik az evangéliumnak lelkes és átszellemült hirdetői, mint amilyen Dávid Ferenc is volt, akiről egyik kortársa ezeket írta: „Ha a szentlélek Istennek szava, úgy Dávid Ferenc Istennek beszélő ajaka“.

Áldja meg a könyörületes Isten, az örökké gazdag mennyei Atya ezt az emlékünnepelet. Kívánjuk, hogy e testvéregyházunk tagjaira is találjon a régi mondás: „arra fordítják tekintetüket, akit nem láthatnak ugyan, de aki látja őket“.

III. A Dávid Ferenc Egylet közgyűlésében.

Dávid Ferenc hatása az unitárius felfogásra.

Írta és felolvasta : **Dr. Boros György** püspök.

Az unitárius eszmék kialakulásához, mint minden nagy ügyszökhöz sok időre, annál több lelki energia kifejtésére volt szükség. Ma már nyíltan áll a hittudomány történelmében, hogy a keresztény istenhit két forrásból táplálkozott. Első és fő forrás maga Jézus, vagyis az ő tanításainak leírásai az evangéliumok. Hogy Jézus világos és tiszta öntudattal vallotta Istent atyjának, urának és Istenének, azt csak az elfogultság vitathatja. Hogy tehát ő magát csak úgy tekintette Isten fiának, mint embertársait, akiket Isten gyermekeinek tartott s akiket épp oly közelségbe akart juttatni Istenhez, amilyenben ő érezte magát, azt egyebek mellett azzal bizonyította meg, hogy a maga imádságát tanította meg nekik.